EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 30.5.2012
COM(2012) 303 final

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Tšekin vuoden 2012 kansallisesta uudistusohjelmasta

sekä samassa yhteydessä annettu Tšekin vuosien 2012–2015 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

{SWD(2012) 303 final}

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Tšekin vuoden 2012 kansallisesta uudistusohjelmasta

sekä samassa yhteydessä annettu Tšekin vuosien 2012–2015 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97[1] ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen[2],

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat[3],

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

on kuullut talous- ja rahoituskomiteaa,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Eurooppa-neuvosto hyväksyi 26 päivänä maaliskuuta 2010 Euroopan komission ehdotuksen, jolla käynnistetään uusi työllisyys- ja kasvustrategia, Eurooppa 2020. Strategian lähtökohtana on tehostaa talouspolitiikan koordinointia. Strategia keskitetään avainalueisiin, joilla tarvitaan toimia Euroopan kestävän kasvun vauhdittamiseksi ja kilpailukyvyn lisäämiseksi.

(2) Neuvosto antoi 13 päivänä heinäkuuta 2010 suosituksen jäsenvaltioiden ja unionin talouspolitiikan laajoista suuntaviivoista (2010–2014) ja hyväksyi 21 päivänä lokakuuta 2010 päätöksen jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista[4]. Yhdessä nämä muodostavat ns. yhdennetyt suuntaviivat. Jäsenvaltioita kehotettiin ottamaan yhdennetyt suuntaviivat huomioon kansallisessa talous- ja työllisyyspolitiikassaan.

---

1 EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.
2 COM(2012) 303 final.
3 P7_TA(2012)0048 ja P7_TA(2012)0047.
4 Neuvoston päätös 2012/238/EU, annettu 26 päivänä huhtikuuta 2012.

(3) Neuvosto antoi 12 päivänä heinäkuuta 2011 suosituksen Tšekin kansallisesta uudistusohjelmasta vuodelta 2011 ja lausunnon Tšekin lähentymisohjelmasta vuosiksi 2011–2014.

(4) Komissio hyväksyi 23 päivänä marraskuuta 2011 toisen vuotuisen kasvuselvityksen. Tästä alkoi toinen politiikan yhdennetyn etukäteiskoordinoinnin EU-ohjausjakso, jonka perusta on Eurooppa 2020 -strategiassa. Komissio hyväksyi 14 päivänä helmikuuta 2012 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella varoitusmekanismia koskevan kertomuksen[5], jossa se katsoi, että Tšekki ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu.

(5) Eurooppa-neuvosto hyväksyi 2 päivänä maaliskuuta 2012 rahoitusvakauden turvaamisen, julkisen talouden vakauttamisen ja kasvun vauhdittamisen painopisteet. Se korosti, että on tarpeen jatkaa eriytettyä, kasvua edistävää julkisen talouden vakauttamista, palauttaa normaalit luotonannon edellytykset, edistää kasvua ja kilpailukykyä, puuttua työttömyyteen ja kriisin sosiaalisiin seurauksiin sekä nykyaikaistaa julkishallintoa.

(6) Tšekki toimitti vuosia 2012–2015 koskevan lähentymisohjelmansa 25 päivänä huhtikuuta 2012 sekä vuoden 2012 kansallisen uudistusohjelmansa 13 päivänä huhtikuuta 2012. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.

(7) Neuvosto on neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 mukaisen vuoden 2012 lähentymisohjelman arvioinnin perusteella sitä mieltä, että ohjelmassa julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Lähentymisohjelman mukaan BKT:n kasvun odotetaan olevan 0,2 prosenttia vuonna 2012 ja 1,3 prosenttia vuonna 2013, kun se komission kevään 2012 talousennusteen mukaan oli 0 prosenttia vuonna 2012 ja 1,5 prosenttia vuonna 2013. Ohjelmassa esitetyn julkisen talouden strategian tavoitteena on saavuttaa julkisen talouden tasapaino vuonna 2016. Julkisen talouden alijäämätavoite, 2,9 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2013, vastaa 2 päivänä joulukuuta 2009 annetussa neuvoston suosituksessa liiallisen alijäämän korjaamiseksi asetettua määräaikaa. Kauden 2010–2013 keskimääräiset vuotuiset julkisen talouden korjaustoimet, jotka ovat (uudelleenlasketun) julkisen talouden rakenteellisen rahoitusaseman[6] perusteella keskimäärin 0,9 prosenttia suhteessa BKT:hen, ovat hieman neuvoston suosituksessa edellytetyn tason (yli 1 prosentti suhteessa BKT:hen) alapuolella. Ohjelmassa vahvistetaan aiempi keskipitkän aikavälin tavoite, jonka mukaan alijäämä olisi 1 prosentti suhteessa BKT:hen, mikä vastaa riittävästi vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia, jotka olisi toteutettava vuoteen 2015 mennessä. Eteneminen kohti keskipitkän aikavälin tavoitetta on (uudelleenlasketun) julkisen talouden rakenteellisen rahoitusaseman perusteella 0,8 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2014 ja 0,7 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2015. Julkisen talouden menojen kasvuvauhti vastaa vakaus- ja kasvusopimuksessa vahvistettua menojen kasvun viitearvoa. Ohjelmassa eriteltyihin julkisen talouden kehitysarvioihin kohdistuu useita riskejä. Parhaillaan parlamentin käsittelyssä oleva lakiehdotus kirkoille suoritettavasta taloudellisesta korvauksesta kasvattaisi julkisen talouden alijäämää lain

[5] COM(2012) 68 final.

[6] Suhdannetasoitettu rahoitusasema ilman kertaluonteisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä, komission yksiköiden uudelleenlaskemana ohjelman tietojen perusteella yhteisesti sovittuja menetelmiä käyttäen.

voimaantulovuonna 1,5 prosenttia suhteessa BKT:hen. Yleensäkin sekä tulo- että menopuolen suunnitellut vakauttamistoimenpiteet ovat luonteeltaan ja laajuudeltaan sellaisia, että ne aiheuttavat finanssipoliittisen sopeutuksen kestävyydelle huomattavan riskin myös ohjelmakauden jälkeen. Julkisen talouden sopeuttaminen on toistaiseksi perustunut lähinnä yleisiin menoleikkauksiin, jotka kohdistuvat myös kasvua edistäviin menoihin. Julkishallinnon menoista on tarkoitus säästää vuosina 2013–2015 vielä lähes 1 prosentti suhteessa BKT:hen, mutta näitä toimia ei ole ohjelmassa täsmennetty riittävästi. Useimmat suunnitelluista tulopuolen toimenpiteistä ovat väliaikaisia ja päättyvät vuonna 2015. Ohjelman mukaan velkasuhteen odotetaan olevan suurimmillaan (45,1 prosenttia suhteessa BKT:hen) vuonna 2013, minkä jälkeen se alkaa supistua, lähinnä perusjäämän odotetun jatkuvan vahvistumisen vuoksi.

(8) Vuonna 2011 Tšekin viranomaiset hyväksyivät alennetun alv-kannan ja tupakan valmisteveron korotuksen sekä työn verottamista koskevan laajan uudistuksen, jonka on määrä tulla voimaan vuonna 2014. Hallitus hyväksyi huhtikuussa 2012 myös muita verojärjestelmän muutoksia. Osa niistä koskee ympäristö- ja asuntoverotusta, jotka tätä nykyä ovat liian keveitä. Esitetyt työtulojen verotusta koskevat toimenpide-ehdotukset ovat luonteeltaan väliaikaisia, mikä aiheuttaisi sääntelyn noudattamisesta johtuvia ylimääräisiä kustannuksia ja heikentäisi ennustettavuutta veronmaksajien kannalta. Lisäksi uusissa ehdotuksissa puututaan vain osittain siihen, että itsenäisten ammatinharjoittajien todellinen verotus on tätä nykyä selvästi kevyempää kuin työntekijöiden verotus, koska kiinteämääräisiä kertakorvauksia ja verovähennyksiä käytetään laajalti. Hallitus on hyväksynyt myös toimenpiteitä alv- ja polttoaineveroihin kohdistuvien petosten torjumiseksi ja aloittanut toimet keskitetyn veronkeräyspisteen käyttöön ottamiseksi. Verosäännösten noudattamiseen liittyy silti edelleen ongelmia, eikä nykyinen veronkantojärjestelmä perustu yksityiskohtaiseen ja kattavaan verosäännösten noudattamista koskevaan strategiaan.

(9) Tšekin hallitus on hyväksynyt ja pannut myös osittain täytäntöön eläkejärjestelmän uudistuksen, jonka tarkoituksena on palauttaa julkisen talouden kestävyys ja lisätä eläkesäästämistä. Eläkejärjestelmän talouden ennustettu epätasapaino on silti EU:n keskiarvoon verrattuna huomattava. Uudistuksessa lakisääteistä eläkeikää ei ole kytketty elinajanodotteeseen. Uuden rahastoivan pilarin kyky osaltaan suurentaa keskimääräisiä eläkkeitä tulevaisuudessa riippuu siitä, minkä verran erityisesti nuorempia työntekijöitä osallistuu järjestelmään, ja odotetusta tuottoasteesta pitkällä aikavälillä. Ei ole kuitenkaan ilmoitettu toimenpiteistä, joilla työntekijöitä kannustettaisiin osallistumaan tähän pilariin, ja myös potentiaalisille eläkesäästäjille olisi hyvä antaa lisäopastusta. Myös hallituksen ehdottamaan uuteen varhaiseläkejärjestelmään liittyy huomattava riski sen suhteen, onko järjestelmä kyllin uskottava ja uudistukset riittävän kunnianhimoisia, jotta niiden avulla voidaan todella nostaa sekä eläkeikää että eläkkeiden suuruutta.

(10) Kokonaistyöttömyysaste jää alle EU:n keskiarvon, mutta äitien ja muiden heikommassa asemassa olevien ryhmien on vaikea toteuttaa työmarkkinoilla koko potentiaaliaan. Vanhempainvapaalta olisi palattava työelämään aikaisemmin, jotta vältettäisiin osaamisen katoaminen. Tätä varten tarvittaisiin kuitenkin enemmän erityisesti alle kolmivuotiaille lapsille tarkoitettuja päivähoitopalveluja. Hallitus onkin helpottanut yrityspohjalta hoidettavien lastentarhojen perustamista koskevia teknisiä vaatimuksia ja aikoo myöntää verokannustimia yksityisen päivähoidon edistämiseksi. Näin se täyttää asiaa koskevat suositukset osittain. Tästä huolimatta vain 3 prosenttia

alle kolmivuotiaista lapsista on virallisessa päivähoidossa (EU-27:n keskiarvo vuonna 2009 oli 24 %). Lisätoimia siis tarvitaan, jotta pienten lasten vanhempien osallistumista työmarkkinoille voidaan lisätä.

(11) Julkisen työnvälityksen tehokkuuden parantamiseksi on toteutettu useita toimenpiteitä. Alueelliset työvoimatoimistot on asetettu uuden keskustyövoimatoimiston alaisuuteen osana laajempaa sosiaalietuuksien uudistusta. Muiden kuin sosiaalivakuutuksesta maksettavien etuuksien maksut on siirretty kunnilta työvoimatoimistoille. Lisääntynyt työmäärä kuormittaa kuitenkin entisestään työvoimatoimistojen henkilöstöä, joka väheni 12 prosentilla vuonna 2011. Työnvälityspalvelujen parantamiseksi on otettu käyttöön järjestelmä, jossa työvoimapalveluja on ulkoistettu yksityisille toimistoille. Maksujärjestelmä vaikuttaa kuitenkin epäasianmukaiselta. Lisätoimet ovat tarpeen ammatillisen koulutuksen, työnvälityspalvelujen ja yksilöllisten palvelujen laadun ja tehokkuuden parantamiseksi. Tätä varten on tarjottava tarvittavat keinot ja kannustimet. Olisi otettava käyttöön tehokkuuden arviointi, jotta toimet voidaan kohdentaa paremmin, ja aktivointiohjelmien rahoitus on kytkettävä niiden tuloksiin.

(12) Julkishallinnon tehokkuudessa on yhä runsaasti parantamisen varaa, vaikka jonkin verran edistystä onkin tapahtunut muun muassa sähköisen hallinnon alalla ja yritysten hallinnollisen rasituksen vähentämisessä. Korruptiontorjuntastrategian osalta tärkein saavutus oli huhtikuussa 2012 voimaan tulleen uuden julkisia hankintoja koskevan lain hyväksyminen. Lain uskottavuus ja vaikuttavuus edellyttävät kuitenkin asianmukaista täytäntöönpanoa ja sen valvontaa. Nimettömään osakkeenomistukseen liittyvää kysymystä ei ole vielä ratkaistu. Valmisteilla oleva valtion virkamiehiä koskeva laki on hyväksyttävä viipymättä, jotta tarvittava hallinnon vakaus voidaan turvata. Julkisiin hankintoihin liittyvät sääntöjenvastaisuudet ja julkishallinnon hallinto- ja valvontajärjestelmien puutteellinen toiminta ovat aiheuttaneet suuria ongelmia EU-varojen täytäntöönpanossa.

(13) Tšekin talouden on saatava liikkeeseen tekijöitä, jotka helpottavat siirtymistä innovointiin, korkeampaan lisäarvoon ja inhimilliseen pääomaan perustuvaan kasvuun, koska mahdollisuudet pääomaintensiiviseen kasvuun näyttävät varsin rajallisilta. Korkea-asteen koulutuksen uudistamisesta käydään parhaillaan keskustelua. Vaikka suunnitelmiin sisältyy nykyisen akkreditointijärjestelmän muuttaminen, ne eivät ole riittävän täsmällisiä keskeisen ongelman muodostavan laadunarvioinnin osalta. Järjestelmällisen tiedonkeruun ja analyysin puuttumisen vuoksi uudistussuunnitelmat eivät myöskään ole saaneet akateemisen yhteisön tukea. Tšekin koululaisten heikkenevien suoritusten hälyttämänä hallitus on toteuttanut toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on varmistaa oppimistulosten vähimmäistaso, ja alkanut laatia tietokonepohjaista testausta koskevaa maanlaajuista strategiaa. Nämä toimenpiteet ovat kuitenkin liian kapea-alaisia, jotta peruskoulutuksen laatua ja tasa-arvoisuutta pystyttäisiin tehokkaasti parantamaan niiden avulla.

(14) Komissio on laatinut EU-ohjausjakson puitteissa kattavan analyysin Tšekin talouspolitiikasta ja arvioinut lähentymisohjelmaa ja kansallista uudistusohjelmaa. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Tšekin finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyden kannalta ja arvioinut, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia ottaen huomioon, että Euroopan unionin talouden ohjausta on tarpeen tehostaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. EU-ohjausjakson yhteydessä annetut komission suositukset on otettu huomioon jäljempänä esitettävissä suosituksissa 1–6.

(15) Neuvosto on tutkinut Tšekin lähentymisohjelman edellä esitetyn arvioinnin perusteella, ja se antaa lausuntonsa[7] erityisesti jäljempänä esitettävässä suosituksessa 1,

SUOSITTAA, että Tšekki toteuttaisi vuosina 2012–2013 toimia, joilla se

1. varmistaa suunnitellun etenemisen kohti liiallisen alijäämän aikataulunmukaista korjaamista; toteuttaa tätä varten vuoden 2012 talousarvion täysimääräisesti ja täsmentää vuonna 2013 toteutettavat kestävät toimet, jotta voidaan saavuttaa neuvoston liiallista alijäämää koskevan menettelyn yhteydessä suosittama keskimääräinen vuotuinen rakenteellinen sopeutus; sen jälkeen varmistaa rakenteellisen sopeutuksen, jotta voidaan edetä riittävässä määrin kohti keskipitkän aikavälin tavoitetta ja saavuttaa menojen kasvulle asetettu viitearvo; välttää tässä tilanteessa kaikkia osa-alueita koskevia menoleikkauksia, turvaa kasvua edistävät menot ja tehostaa toimia julkisten menojen tehokkuuden parantamiseksi; hyödyntää mahdollisuudet korottaa veroja, jotka vahingoittavat kasvua vähiten; siirtyy työhön kohdistuvasta korkeasta verotuksesta asunto- ja ympäristöverotukseen; lähentää työntekijöiden ja itsenäisten ammatinharjoittajien verokohtelua; toteuttaa toimenpiteitä veronkantojärjestelmän parantamiseksi, veronkierron vähentämiseksi ja verosäännösten noudattamisen parantamiseksi, muun muassa keskittämällä kaikkien verojen kannon yhteen pisteeseen;

2. toteuttaa lisäuudistuksia julkisessa eläkejärjestelmässä sen pitkän aikavälin kestävyyden varmistamiseksi; harkitsee uudelleen suunnitelmia mahdollistaa varhaisempi poistuminen työmarkkinoilta; varmistaa nuorempien työntekijöiden laajan osallistumisen suunnitteilla olevaan rahastoivaan järjestelmään eläkkeiden riittävyyden parantamiseksi;

3. toteuttaa lisätoimia, joilla lisätään huomattavasti alle kouluikäisille tarkoitettujen kohtuuhintaisten ja laadukkaiden päivähoitopalvelujen saatavuutta;

4. vahvistaa julkisia, myös ulkoistettuja työvoimapalveluja parantamalla ammatillisen koulutuksen, työnvälityspalvelujen ja yksilöllisten palvelujen laatua ja tehokkuutta;

5. hyväksyy ja panee kiireellisesti täytäntöön valtion virkamiehiä koskevan lain julkishallinnon vakauden ja tuloksellisuuden parantamiseksi, jotta voidaan välttää sääntöjenvastaisuuksia; varmistaa uuden julkisia hankintoja koskevan lain asianmukaisen täytäntöönpanon; ratkaisee nimetöntä osakkeenomistusta koskevan ongelman; varmistaa EU-varojen asianmukaisen käytön ja tehostaa korruptiontorjuntaa;

[7] Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

6. hyväksyy tarvittavan lainsäädännön läpinäkyvän ja selkeän järjestelmän luomiseksi korkea-asteen koulutuksen ja tutkimuslaitosten laadun arviointia varten; varmistaa, että rahoitus on kestävää ja että se on kytketty laadunarvioinnin tuloksiin; ottaa oppivelvollisuuskoulutuksessa käyttöön kehittymistä painottavan arviointikehyksen.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja